

De spoken van Stein.

Al zoekend op het Internet wordt in "Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken" een artikel aangetroffen van Christe Visser, geschreven voor het Leidsch Dagblad, d.d. 15 maart 1975. Een verrassend artikel, omdat het enerzijds gaat over de spookverhalen die er bestaan over kasteel Stein, maar anderzijds omdat na 40 jaar pater Munsters weer even tot leven wordt gewekt. Het krantenartikel is integraal overgenomen. Foto's komen van internet of zijn van de hand van Jos Drubers.

De spoken van Stein. Door Christe Visser

„Het spookt bij de resten van de burcht Stein. Het is de geest van de kasteelheer die de schrik en de plaag van de buurt was”, zo lezen wij in het boek "Spoken en kastelen in Nederland". „Om middernacht trekt hij langs alle plaatsen waar hij als mens van vlees en bloed zijn misdaden bedreef. Een uur later heeft hij zijn ronde gedaan. Dan stort hij zich vanaf de Scharberg in de Maas. Er komen dan vlammen en rookwolken uit het water dat pas weer kalm wordt als de ridder in de hel verdwijnt”.

Stein is een van de vele kastelen waarvan men zegt dat er vreemde dingen gebeuren. Anton van Oirschot, de auteur van het geciteerde boek verzamelde ruim 140 van deze soms gruwelijke, soms alleen maar curieuze verhalen. Een respectabel aantal, zeker voor een land waar spoken en klopgeesten een beduidend min der hoog aanzien genieten dan bij voorbeeld hun collega's in Engeland. Daar brengt een fraai buitenhuis aanzienlijk meer op als het behalve op centrale verwarming ook nog kan bogen op geregeld bezoek uit het hiernamaals.

Zoals een bewoner van eeuwen geleden de vreselijke daden beging en daar nog voor moet boeten, of een schone jonkvrouwe die haar geliefde aan de oorlog moest afstaan en nog immer wenend rondloopt. Zoals ook de deuren die vanzelf opengaan en vazen die, zonder door een mensenhand te zijn aangeraakt, van plaats veranderen. Dat alles behoort tót de toegevoegde waarde waar een geïnteresseerde graag wat dieper voor in de beurs tast.

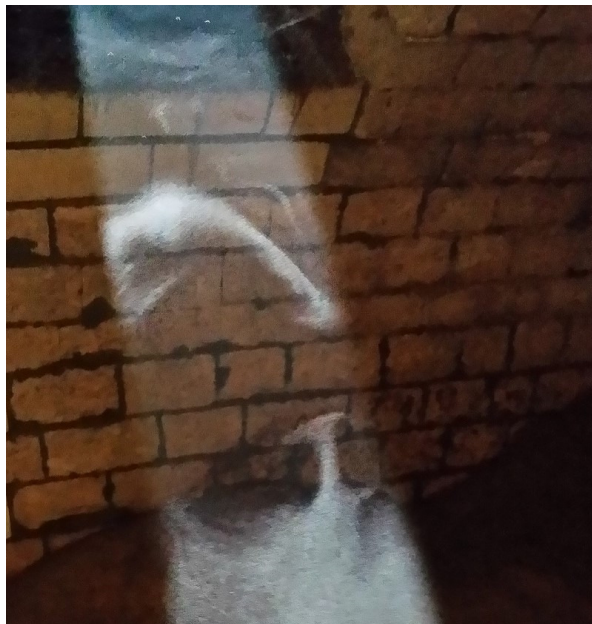

Hier zijn dit soort verschijnselen niet zo gewild. In de nuchtere Hollandse geest, beïnvloed door Calvinus en de onafgebroken strijd om de stoepen schoon en de dijken hoog te houden is geen ruimte voor het onverklaarbare, God niet meegerekend. „Bijgeloof" zegt de een. „Verzinsels van mensen die niets beters te doen hebben", zegt de ander. Hoewel enigszins teleurgesteld over deze negatieve reacties gaan wij hierdoor toch gesterkt in de gedachte „ons zal niets overkomen" op weg naar kasteel Stein in Limburg. Lang duurt deze zorgeloosheid niet. Nog voordat we de Randstad uit zijn openbaren de duistere machten zich al. Twee tijdelijk voor het verkeer gesloten bruggen, een groot stuk hout dat ternauwernood omzeild kan worden en de uitlaat die de auto vóór ons plotseling verliest doen ons op de vluchtstrook tijdens het verwisselen van een band tot inkeer komen. De lichtvaardigheid waarmee wij vertrokken maakt plaats voor huiverige voorgevoelens. Wat kan dit anders zijn dan het werk van bovenaardse wezens die hun wereld niet graag belachelijk gemaakt zien door prutserlge buitenstaanders die de dood nog moeten beleven?

De spoken waarvan Van Oirschot verhaalt winnen ineens aan waarschijnlijkheid. Het lijkt niet meer zo onmogelijk dat de non die honderden jaren geleden in de muur van kasteel Singraven werd ingemetseld om instorten te voorkomen, nog steeds rondwaart om onheil te brengen aan wereldlijke

bezoekers. Waarom getwijfeld als er op kasteel Waardenburg nog bloed kleeft aan de muur naast het venster waardoor de duivelse tovenaars dr. Faust naar buiten werd gesleurd om in de hel te branden voor zijn jammerlijke daden? En hoe vol gerechtigheid is niet het lot van de wrede heer Van Alphen wiens karkas door de ratten tot op het laatste botje werd afgekloven omdat hij ondanks de slechte tijden de volledige pachtsom van zijn boeren eiste en hen, na hun weigering, in een schuur opsloot. Ook de vrouwenschim van slot Sterkenburg is vele malen waargenomen. Gerrit Achterberg schreef over haar:

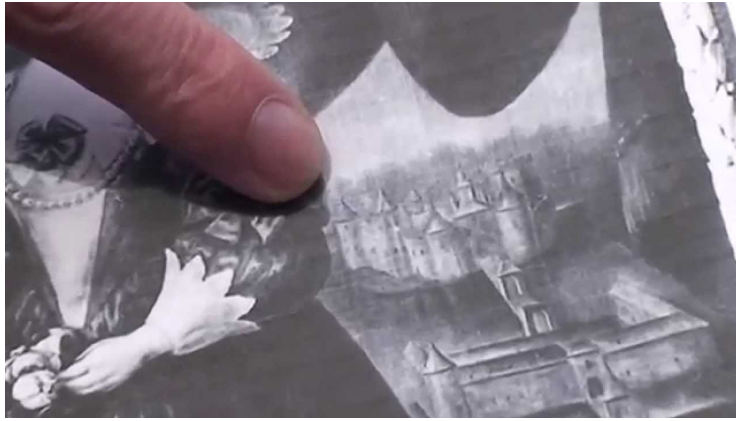
*'s Nachts daalt een vrouwenschim de trappen neer
beschouwt langdurig ieder onderdeel
en lost volledig op in het geheel
onder de hoezen giegelt meubilair
Ik hoor een jachthoorn achter het paneel
Het is een haan die kraait, een haan van keel"*

Vadermoorden

Onder het pseudoniem Ecrivisse verschijnt er in de krant „Het Zuiden" van 2 oktober 1920 tot 16 januari 1921 een feuilleton over de gebeurtenissen op kasteel Stein. „*Weldra ontwaart ge de puinen van het burchtslot Steyn op den rechter Maasoever*”, vertelt Ecrivisse. „*De stroom verwijderd zich eensklaps alsof hij afkeerig geworden was van de ruïnen der burcht. Het is naar die puinhoopen dat wij den lezer voeren om hem de vreselijke geschiedenis van den vadermoordenaar te verhalen*”. In 1667 vernietigen de Franse strijdmachten de burcht. De bewoners, een graaf en zijn twee zoontjes, Walter en Adriaan, worden halfdood van onder de brokken steen gehaald. „*O, hadden zij nooit meer het daglicht aanschouwd! Ware daar hun graf gebleven, dan zouden aan die doorluchtige familie vreselijke rampen gespaard zijn geworden*”, zegt Ecrivisse. Walter en Adriaan groeien op. Adriaan tot een jongeman die het hart op de juiste plaats heeft en alom geliefd is; Walter tot een schavuit en een booswicht. Adriaan gaat in het buitenland zijn geluk zoeken Walter blijft als erfzoon achter. En dan slaat hij in een driftbui de hand aan zijn vader. Verteerd door wroeging sluit hij zich daarna met het ontzielde lichaam op in een van de keldergewelven. De trouwe dienstbode, de enige die van de moord op de hoogte is, brengt hem elke dag een stuk brood en wat water.

Vele jaren gaan zo voorbij. Tot broer Adriaan terugkomt. Net op tijd om van de oude meid op haar doodsbed het afschuwelijke verhaal te horen. Samen met de dominee en de rentmeester snelt hij naar beneden. Maar is dat Walter die hij daar aantreft? Dat gedrocht, die uitgemergelde kobold, die vergeten te hoe daglicht er uit ziet en wiens enige gezelschap in al die tijd het skelet van zijn vader was? Walter sterft vlak na zijn verlossing maar heeft nooit rust kunnen vinden. Steeds weer keert hij terug naar de plaats des onheils. Dus, zegt men: „*Het spookt op de burcht*”.

Kasteel Stein bestaat uit twee delen. Het bovenste en het benedenste slot. Vroeger waren zij gescheiden door een brede gracht. Het benedenste slot was bestemd voor het personeel en het krijgsvolk, in het bovenste woonde de familie en waren de gevangenen. In 1921 werd het geheel verkocht aan de congregatie der missionarissen van het H. Hart die er een studiehuis voor theologie van maakten.

„Een nieuwe ridderschap deed toen haar intrede en honderden zijn reeds van hieruit vertrokken om de meest verheven idealen uit te dragen over heel de wereld en Christus' te vestigen onder de heidense volken van Nederlands-Indië, de Philippijnen, Brazilië en elders”, schreef men toen. De studenten zijn echter verdwenen en er huizen nu nog slechts bejaarde missionarissen in het benedenste slot. Het bovenste slot is een ruïne die zelfs bij daglicht doet denken aan Blauwbaards burcht. De keldergewelven zijn gedeeltelijk intact gebleven en het kost weinig moeite om je Walter voor te stellen naast het lijk van de graaf. Het is er donker, vochtig en bouwvallig. *„U gaat er op eigen risico in”,* wordt herhaaldelijk gezegd, *„de burcht staat er al 700 Jaar, hij kan nog 700 jaar staan maar ook straks in elkaar zakken”.*

Pater Munsters woont al zo'n veertig jaar in het benedenste slot. Eerst als theologiestudent en aankomend missionaris, later als leermeester voor een nieuwe generatie discipelen Gods. Onder de heidense volken heeft hij nooit gewerkt. Eén keer had hij bijna een benoeming aanvaard maar dat ging toen niet door. Hij heeft er geen spijt van. De burcht is zijn leven geworden. Als hij ons door de ruïnes leidt kan hij elke steen beschrijven. Breuksteen. Hij kent de dikte van alle muren. Wat voor ons één geheel is, is voor hem een verzameling details. Op een sterk naar beneden hellend paadje achter de ruïne houden wij de blik vast op de grond gericht om maar geen misstap te doen terwijl pater Munsters vlot achteruitlopend en onderwijl druk gesticulerend het pad afgaat. Een kleine man in een te grote jas die elke vierkante centimeter kent. Die niet meer hoeft te kijken om te weten. De romantiek van de met mos begroeide resten is hem vreemd. *„Ik kan me wel indenken hoe het hier vroeger is geweest”,* zegt hij en bedoelt dan hoe het slot er precies heeft uitgezien. Waar de trap liep en hoe hoog de toren was. Hij geloof niet in spoken Wij eigenlijk ook niet. Maar met de zonsondergang verdwijnt de twijfel weer. Als er spoken zijn, dan zullen ze zich zeker hier openbaren. In het halfdonker lopen we naar de toren toe. Het is nevelig en het vreemde licht dat de ruïne in een vuurgloed hult hebben we nog niet eerder gezien. Optisch bedrog? Misschien. Die wazige witte verschijning een mistflard? Of een geest. We komen wat dichterbij, strekken de hand uit dan is het weg.

In het missionarissenrusthuis zijn een paar verlichte ramen te zien. Kijken de mannen die in hun jeugd het evangelie probeer den te slijten, nu nieuwsgierig naar buiten? Zijn ze bevreesd voor ons leven na dit leven als we een spelletje met de duivel proberen te spelen? Of interesseert het hun al lang niet meer en leggen ze gewoon een kaartje en praten ze over vroeger in Brazilië en Nieuw-Guinea? Later op de avond, tegen het middernachtelijk uur zitten we in de torenkamer. We concentreren ons op Walter en zijn verschrikkelijke daad. Misschien dat wij voor eens en altijd een eind kunnen maken aan de brandende vraag: bestaan ze nou of bestaan ze niet? Zien we dat geraamte echt? Of hebben we ons te veel laten beïnvloeden door het beeld dat Ecrivisse ons schetst? Toch op dat moment geloof je, het altijd op de achtergrond aanwezige rationalisme valt weg Spoken bestaan! Maar, op de terugweg, ver van Stein vandaan onder het alles verkleurende snelweglicht plaatsen we weer vraag tekens. Waar gebeurd of niet?

Uit: Leidsch Dagblad, 15 maart 1975, pagina 15. Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken.

Bent u inmiddels ook bevangen door het item “spoken op de kasteelruïne van Stein” dan zijn er op Youtube twee interessante filmpjes te vinden, gemaakt door Ghosthunter.

1. De vadermoorder Burcht Stein: www.youtube.com/watch?v=KWCd1RMOLbs
2. Stein, ruïne van de vadermoorder: www.youtube.com/watch?v=e2OEqrLZkMY

Jos Drubers